

Előadó: Varga András
Iktatószám: K132-10/2021
Ügyiratszám: 54/2021

Az 1991. évi XX. törvény 109. §. (1., 2.) bekezdése alapján készült

S Z A K V É L E M É N Y

Blaskó Sándor szobrászművész által készített

Pelikán című szoborról

A szakvélemény Cegléd Város Önkormányzata felkérésére és költségvállalásával készült.

A szobor állítása egy civil kezdeményezés és egy régi elképzelés mentén született meg. Ennek hatására kíván a helyi önkormányzat a ceglédi vasútállomás melletti ipari zóna és egy lakott terület közötti zöld területet újraperkosítani. A parkosítással egy szakrális teret kívánnak létrehozni, melyben a pelikán egyrészt, mint egyetemes szimbolika és motívum, másrészt mint a Református Egyház legfőbb jelképe jelenik meg. Ennek háttere, hogy Cegléd városa erősen református kötődésű, Debrecen után a második legnagyobb református hitközséggel rendelkező város Magyarországon. Ebből eredően a helyiek kifejezetten keresztény és református vonatkozású alkotást kívántak kihelyezni. A térből hosszútávon egy imateret kívánnak kialakítani, ahova több alkotás is kikerülhet.

A parkrendezés tervének felmerülésekor emiatt először Kálvin János szobrának az ötlete is felmerült, de ezt senki sem akarta igazán, így a választás a pelikánra esett. Alapanyagául egy viharban kidőlt tölgyfa került hasznosításra. A művész tudatosan ábrázolta a pelikánt motívumként, elmondása szerint képírásba akarta belefoglalni. A képírás egy régi, a néphagyományban megőrződött motívumalkotási forma, amikor a mintázatokból összeálló teljes ábrázolt kép egy elvontabb szellemi tartalmat hordoz magában. A madár formáját egybeírja egy szív formával és elmondásában az, hogy a pelikán a vérével táplálja a kicsinyeit nem szó szerint értendő, hiszen az egész kompozíció egy jelképes motívumot ír le. Térplasztikáról van szó, de a motívum szemből rajzolódik ki, benne visszatükröződik a művésznak a magyar népi és archaikus mintakincsekből táplálkozó stílusa. A pelikán alakja egy donga formájú oszlopon áll, egy levélmotívumokkal díszített oszlopőre helyezve.

A szobrot egy régi mérleghinta helyére kívánják helyezni egy kör formájú területen. A művész nem tudott azonosulni teljesen a térrel, ahova a szobor kerül, ezért talapzattal kívánja kiemelni. Ez bazalt kőkövekből kerül kialakításra halomszerűen.

Az OMSZI Nonprofit Kft. által összehívott szakértői bizottság 2021. január 28-án megtekintette és véleményezte az elkészült alkotást az Abonyban és Cegléden megtartott ülésen.

Az OMSZI Nonprofit Kft. – a szakértői vélemények alapján – a bemutatott 1:1-es léptékű agyagmodellt, a bírálaton elhangzott észrevételek megfontolásával elfogadásra és kivitelezésre javasolja.

A szakértői bizottság üdvözlöi a szoborállítás ügyét, és azt, hogy Cegléd városa nem csak egy parkot kíván rendezetté tenni, hanem ezt egybeköti egy műalkotás kihelyezésével is.

A bizottság a tervezett helyszínt megfelelőnek találta, de javasoljuk, hogy a szobrot minimum 70 cm-re emeljék ki a terepszintből. Egyrészt, hogy a pelikán motívuma szemmagasságban legyen, másrészt ezt a tér mérete is megköveteli.

A pelikán jelképe szerencsés választás, ha a város a református identitását kívánja kommunikálni. A népi és archaikus feldolgozás bár szubjektív, ha a helyi közösség ízlésével egyezést mutat, megállja a helyét.

Az alkotás makettjének arányai megfelelőek, de az elkészült mű már más arányokkal lett elkészítve. Sokkal szerencsésebb lett volna az alkotás folyamatában a makett arányait figyelembe venni. Az anyagválasztás bár adott volt, érdemes lett volna időtállóbb anyagból elkészíteni a szobrot, ami a köztér időjárási viszonyainak is ellenáll. Bár a mű térplasztikaként kerül kiállításra, az valójában egy egynézetű, szemből értelmezhető szobor. Érdemes lett volna egy térplasztikához hűen oldalnézetből is kidolgozni, azaz valóban körbejárható plasztikává formálni az alkotást. A bizottság javasolja a formaátmenetek kijavítását, hogy az egyik forma a másikba átlépjen és valóban körplasztikává váljon a mű. A motívumok túlsúlyolása nem szerencsés, mert a fő motívum eltűnik a vonaldíszek között.

Felmerült a szobor tetővel való befedése is a fa időtállósága végett, de ezt a bizottság nem javasolja.

Szakértők voltak: Szepes Hédi művészettörténész és Deli Ágnes szobrászművész az OMSZI Nonprofit Kft. részéről Varga András művészeti tanácsadó.

Az OMSZI Nonprofit Kft. a szakvéleményért a szerződés szerinti bírálati díjat számolja fel.

A szakvéleményt készítette: Varga András művészeti tanácsadó.

Budapest, 2021. február 28.

Matiszlovics Tibor
alkotóművészeti igazgató

Kapják:

- Cegléd Város Önkormányzata
- Dr. Csáky András polgármester
- Lázár Péter
- Irattár

OMSZI Nonprofit Kft.
Alkotóművészeti Igazgatóság
1089 Budapest, Elnök u. 1.
Adószám: 21941005-2-42
Cg.: 01-09-921266
1

cím: 2700 Cegléd, Kossuth tér 1.
e-mail: lazar.peter@ceglédph.hu